

Isaac Díaz Pardo, *in memoriam**

Charo Portela Yáñez
charoportela@hotmail.com

Síntome profundamente desconcertada. Ben sei que hai máis dun mes que Isaac Díaz Pardo finou. Aquí, nesta mesma sala, e antes de acompañalo a Boisaca, estivemos a despedilo o día 6 de xaneiro, pero non me afago á idea. Supoño que, como moitos outros, pensei que era eterno e, de feito, a da lonxevidade máis alá de toda lóxica era unha idea recorrente nas nosas conversas, aínda nas máis breves.

Penso que en calquera momento vai soar o teléfono e que vou escoitar, como tantas veces, a súa entrañable voz preguntando algunha cousa que sempre resultaba inesperada. A súa voz e a súa risa, porque sempre tiña tempo para algunha chanza e para unhas risas retranqueiras. Tense falado moito e con razón dos ollos de Isaac. Os ollos dun neno esperto e inqueda. Uns ollos e unha mirada que non se correspondían en absoluto coa súa idade. Eses ollos que sempre aparecen nos seus cadros, uns ollos interrogantes que tamén aparecían nas notas que nos deixaba na nosa mesa con cuestións pendentes, avisos ou para encargarnos algunha pescuda. Gardo como auténticos tesouros moitas desas notas que atopaba ao chegar polas mañáns ao meu posto de traballo. Estes días andei a revisalas, pero aínda que algunhas me fixeron rir, e moito, tamén me recordaron a dor da súa perda.

No verán de 1989 comecei a traballar no Instituto Galego de Información, o IGI na xerga dos traballadores, un centro cultural baixo a protección das empresas, dirixido por Isaac Díaz Pardo. Un centro cultural algo especial, iso si, cun estilo marcado polo seu director: afable, austero, comprometido e alleo ao boato, centrado en informar e divulgar a nosa historia máis recente. Nun principio

* Texto lido na homenaxe a Isaac Díaz Pardo organizada no Museo do Pobo Galego o día 15 de febreiro de 2012.

No comedor do Instituto Galego de Información, en Santiago, nun día de traballo calquera en 1995.

como filóloga e documentalista, e pouco a pouco en diversas tarefas relacionadas con Edicións do Castro, pero sen deixar a documentación, a atención ás visitas (que eran moitas, afortunadamente, e continuas, porque a hospitalidade do IGI era ben coñecida mesmo fóra das nosas fronteiras) as exposicións para as Galerías Sargadelos, as presentacións de libros e... o que a Isaac se lle ocorrese. Pouco a pouco foron incorporándose máis compañeiros á tarefa: Gloria López, Alfonso Mato, Xosé Ramón Fandiño, María América e María Díaz..., ademais de todos os compañeiros de deseño, mantemento e produción.

Podería contar mil anécdotas que xurdiron en dezanove anos de traballo, pero ese relato e o de cómo era o día a día a carón de Díaz Pardo non caben en cinco minutos, nin aínda que quedásemos a falar aquí toda a noite. Quizais só resaltar a súa rexa vontade e unha inmensa capacidade de traballo que nos deixaba sempre sorprendidos.

Pero se algo caracteriza a Isaac en todas a súas facetas é o culto á memoria. E se algo aprendemos os que traballamos moitos anos con el, é a obriga de loitar contra a desmemoria que baleira de contido transcendente calquera nova iniciativa. Como se di en todas as lapelas dos libros da colección «Documentos» de Edicións do Castro: “Serán unhas cantas testemuñas o único posible que podemos deixar, para servir ao futuro, reconstruíndo no que se poida a idea do noso pasado inmediato”.

E coa lealdade que temos de manter a súa loita por recuperar a nosa memoria máis recente, síntome na obriga de recordar como foron os derradeiros anos de Isaac. Non morreu dirixindo as fábricas de Sargadelos e o Castro que el creara, nin editando os seus queridos libros en Edicións do Castro, nin organizando actos no Museo Carlos Maside. Nin no seu estudo do Instituto Galego de Información, en San Marcos, onde tiña o seu arquivo, a súa biblioteca e a súa residencia, o seu “sancta sanctorum”. En 2006 foi apartado da dirección das empresas do Grupo Sargadelos. En febreiro de 2007 comezou a operación de desmantelamento do Instituto Galego de Información, do que foi obrigado a saír en xaneiro do ano 2010, pouco antes de cumprir os 90 anos. Foi un acto inxusto, cruel e innecesario, un golpe do que penso non se deu recuperado.

Creo que falo no nome de todos os meus compañeiros do IGI, cando digo que estamos fondamente apenados pola súa perda, porque sabemos que perdemos un gran pintor, un deseñador, un escritor, un intelectual, pero sobre todo, e perdoen o egoísmo, porque nós perdemos ao noso xefe, un home querido por bo e xeneroso, un ser absolutamente excepcional co que tivemos a fortuna de traballar moitos anos, e agora sentímonos orfos do seu consello e continuo alento.

“Vivimos nunha terra que todo o esquece, e o que non se esquece non falta quen veña manipulalo e cambialo para o seu proveito”,

Isaac Díaz Pardo (1920-2012), membro do Consello Consultivo desta revista, acompañado nesta fotografía de 2006 da súa fiel amiga e colaboradora Charo Portela Yáñez. (Foto de Xosé Luís Alonso).

dixo Isaac nunha entrevista hai algúns anos. Do que estou ben segura é que nunca imos deixarnos levar pola tentación do esquecemento, pois se algo aprendemos del foi a considerar a memoria como un deber e como un acto de xustiza.

Isaac, mil grazas por todo o que nos ensinaches! Apertas tensas.